

Vitas Areška

ATSIMINIMAI APIE BUTUS

Tais laikais gauti stogą virš galvos buvo supersudėtinga problema – panašiai kaip nuskristi į kosmosą. Butai buvo dalinami veltui, bet eilėje žmonės laukdavo po keliolika metų. [...]

[...]

Gyvenimas bendrabutyje nebuvo toks, kokio tikėjomės. Darbui trukdė nuolatinis triukšmas. Nors buvau išrinktas fakulteto dekanu, o vėliau partinio komiteto sekretoriumi ir net Lietuvos kompartijos CK nariu, vis vien tebegyvenome bendrabutyje. Atrodė, jog aš jau turėjau gauti šiokių tokių privilegijų. Tačiau taip neatsitiko. Ir vėl išgelbėjo artimi kolegos. Turiu galvoje tuometinį aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministrą profesorių Henriką Zabulį, įrašiusių mane į sąrašą mokslininkų, kuriems Ministrų Taryba paskyrė namą, paimtą iš Statybos ministerijos. [...]

[...] Vėliau Literatūros fondo lėšomis buvo statomi specialūs namai rašytojams. Galima sakyti, visi Rašytojų sąjungos nariai buvo aprūpinti neblogais butais, nors tam tikra trintis ar net didesni ir mažesni skandalai vyko nuolat. Kada dalinami nemokami turtai, visuomet tas dalybas lydi tam tikra nelygybė. Kada aš buvau 1971 metais priimtas į Rašytojų sąjungą, butą jau ką tik buvau gavęs, todėl tose dalybose nebedalyvavau. Kodėl tiek plačiai kalbu apie stogą virš galvos? Todėl, kad socializmo „lygybės“ ir nemokamo aprūpinimo laikais buto problema visiems miestų žmonėms buvo pati svarbiausia. Nuo to priklausė tavo egzistencija žemėje, tavo nuotaika, darbingumas, tai buvo svarbiausia sudedamoji laimės dalis. Ji labai mažai priklausė nuo asmeninės iniciatyvos, taupumo, gabumų ir talento. Visa lėmė valdovų malonė, jų sugalvotos taisyklės, išimtys ir kitokios keistenybės, kaip antai, įvairūs drausminimo būdai, lojalumo patikrinimas, sugebėjimas lipti nomenklatūrinės karjeros laiptais vis aukštyn ir aukštyn.

Areška V. *Kumelė vardu Emilija: Prisiminimai ir apmąstymai*, Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2007, p. 187–191.